

TRANÅS KVARN

Vid nuvarande korsningen Storgatan - Tranåskvarnsgatan låg den gamla gården Tranås Qvarn, kring vilken kärnan av staden Tranås växt upp. Som lantbruk sett var denna gård inte den bästa. Den sandås, i vars mitt Storgatan är lagd, gav sällan hög avkastning när det gällde gröda eller bete. Däremot var Svartån och dess fall av större värde. Det var här man tillvaratog vattenkraften och byggde små industrier, vilka var grunden till tätbebyggelsen och Tranås tillblivelse. Tranås Kvarns historia är väl omskriven i ett flertal hembygdsskrifter, varför vi ej här skall följa upp densamma.

KVARNEN MJÖLNAREBOSTADEN

Läge: Vid nuvarande kvarteret Fabriken.

Kvarnen var troligen först när det gällde att utnyttja vattenkraften i ån. Namnet Tranås Kvarn är medeltida och ingen kan väl med bestämdhet säga när första vattenkvarnen här kom till.

-1759-	Möllaren	Abraham h. Rangel ?	
-1760-	Möllaren	Nils Hansson	
		H Kerstin	
-1769-	Möllaren	Jan Jonsson	1736
		H Sara Persdotter	1745 Äpplaryd
			Säby
-1772-	Möllaren	Gustav Sjöberg	1738 Söderköping
		H Lisa Olofsdotter	1738
-1774-	Möllaren	? Åman	1736 Lekeryd
		H Ingeborg Jönsdotter	1738 Tåstås
			Säby
-1777-	Möllaren	Jan Månsson	1724
		H Maja Persdotter	1720
	Möllaren	Karl Johan Larsson	1816 Säby
		H Albertina Granfeldt	1814 Bälaryd
-1842-	Möllaren	Johannes Gustavsson	1799 Säby
		H Johanna Svensdotter	1802 Säby
-1845-		Adolf Persson	1793 Säby
		H Eva Birgersdotter	1798 Säby
-1880-	Mjölaren	Johan Alfred Andersson	1852 Marbäck
		H Josefina Andersdotter	1853 Linderås

Tranås Kvarns gård

TRANÅS KVARNS SÅG SÅGAREBOSTADEN

Läge: Vid den s.k. sågarebacken, väster om ån och norr om fallet vid elverket. Troligen är stugan nu flyttad till Åstugan, Tranås Säteri. Något namn har denna stuga ej fått. De boende står skrivna på Tranås Qvarns såg.

-1803-	Sågaren	Petter Almqvist	1774 Säby
		H Anna Nilsdotter	1764 Säby
-1822-	Sågaren	Anders Gustavsson	1785 Säby
		H Johanna Gustavsdotter	1781 Säby
-1835-	Sågaren	Erik Jönsson	1785 Säby
		H Greta Börjesdotter	1789 Säby
1841-	Sågaren	Johannes Eriksson	1804 Bälaryd
		H Maja Håkansdotter	1807 Sund

Soldattorpet nr 112 HÄSTSKEDET

Läge: Söder Smedjegatan vid nuvarande Brunnsparken.

Torpet flyttades senare till Floragatan vid nuvarande Adams handelsträdgård. På 1400-1500-talet fanns en gård Hästskedet, vilken lär ha varit belägen vid Hästskedegatan. Kanske var det så att soldaten först placerades på denna gamla gård och när bostaden här blev alltför bristfällig byggdes nytt soldattorp och detta fick då överta det gamla namnet Hästskedet.

-1683-	Korporalen	Jakob Henningsson	
1696-	Soldaten	Inge Hansson	
1716-	Soldaten	Anders Knutsson	
1721-	Soldaten	Hans Hansson	
1742-	Soldaten	Håkan Tranström	
		död 1742	
1743-	Soldaten	Måns Tranström	
		död 1744	
1745-		? Tranström	
1759-		Vakant	
1764-	Soldaten	Jöns Tranström	1737
		död 1777	
		H Lena	
1777-	Soldaten	Herman Rytting	
		död 1781	
1782-	Soldaten	Per Tran	1759 Solberga
		Commenderad till jägarbataljonen i Karlshamn.	
		Skadad i högra axeln.	
		Avskedad	

Tranås Kvarn 1860

1801-	Soldaten	H Stina Persdotter Johannes Tran Commenderad till Pommern 1807. Avskedad 1838	1759 Linderås 1776 Säby
1838	Soldaten	H Stina Olofsdotter Johan Adolf Tran	1774 Torpa 1816 Säby
1862-	Soldaten	H Fredrika Andersdotter Anders Petter Lindell	1813 Säby 1840 Linderås
1889-	Soldaten	H Wilhelmina Linder Karl Johan Svensson Krön H Matilda Karlsdotter	1835 Säby 1847 Linderås 1846 Lommaryd

Torpet SJUNKARP

Troligt läge för detta gamla torp är i närheten av Tingshuset.

Sjunkarp försvinner ur längderna i början av 1800-talet, varför det antagligen revs vid denna tid.

-1730-		Nils	
-1754-		Erik Nilsson	1730 Sjunkarp Säby
		H Eva Larsdotter	1720 L:a Gränarp Säby
-1759-		Anders och Karin	
1777-	Möllaren	Petter Bergström	1743 Östergötland
		H Lisa Svensdotter	1746 Östergötland
-1789-		Zackris Pettersson	1750 Bredestad
		H Anna Jonsdotter	1752 Solberga
-1790	Skomakaren	Måns Jönsson	1749 Vrån Säby
		H Kristina Månsdotter	1750 Frinnaryd
-1803-	Möllaren	Jonas Børgesson	1768 Säby
		H Maja Persdotter	1764 Säby
		Hans Karlsson	1763 Askeryd

Gammal bebyggelse från Sågarebacken.

SÅGAREBACKEN

Läge: Mellan Storgatan och ån norr om fallet vid elverket.

-1803-	Lars Johansson	1736 Säby
	H Märta Hansdotter	1748 Säby
-1813-	Anders Phersson	1777 Säby
-1850	H Maja Larsdotter	1779 Säby
-1815	Roterings-	
	karlen	
	Jonas Gran	1775 Säby
1825-	Jaen Andersson	1767 Nässjö
	H Ebba Vennerberg	1772 Ö.Harg
-1828-	Maja Larsdotter	1779 Säby
	Maja Johannesdotter	1786 Säby
	Karl August Kindgren	1862 Bälaryd
	H Johanna Eriksdotter	1858 Torpa

Storgatan 23

Torpet NYBYGGET

Torpet Nybygget var beläget i närheten av nuvarande korsningen Ydrevägen - Hagagatan. Torpet tillkom omkring 1780, brukades och beboddes i cirka hundra år, varefter det fick ge plats för tätbebyggelse.

-1789-	Lars Johansson	1736 Haga Säby
	H Märta Hansdotter	1748 Linderås
-1808-	Petter Almqvist	1784 Säby
	H Eva Stina Persdotter	
-1818-	Sven Pettersson	1784 Ekeby
	H Cristina Lindsten	1751 Svartorp
-1821-	Isak Gustavsson	1792 Säby
	H Johanna Phersdotter	1780 Linderås
-1841-	Karl Johan Larsson	1816 Säby
	H Albertina Granstedth	1814 Bälaryd
-1861- Mjölaren	Johan David Andersson	1827 Lommaryd
	H Johanna Jonsdotter	1827 Säby

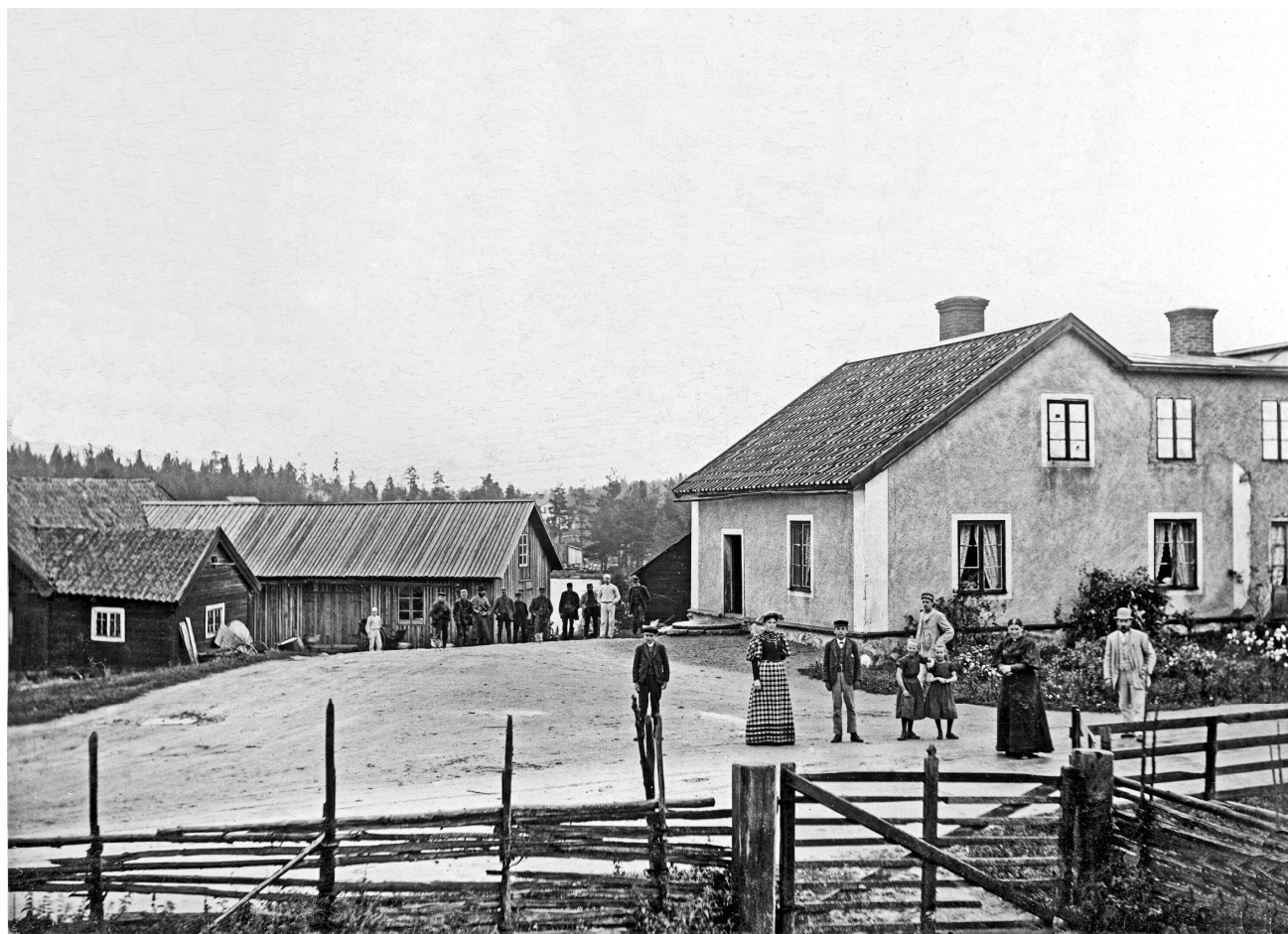
Stugan LÖVSTAD

Läge: Vid nuvarande Storgatan 23.

Stugan byggdes av sågare Ekelöv 1813 och revs i samband med nybyggnation 1913. Kring denna stuga hölls den första torghandeln och torget kallades Lövsads torg.

1813	Sågaren	Lars Ekelöv	1767 Morashemmet
		H Hedvig Jonsdotter	Torpa
			1771 Lipparp
			Frinnaryd
	Smeden	Fredrik Ekelöv	1794 Torpa
		H Eva Larsdotter	1797 Säby
1829-1850	Målaren	Anders Ekelöv	1806 Säby
		H Anna Stina Jaensdotter	1805 Frinnaryd
		Johan Vikman	1805 Köpenhamn
		H Maria Aurora Utter	1804 Götevad

Kvarnbostället

FREDRIKSHAMMAR MANUFAKTERI

Smedbostaden. Läge: Öster om nuvarande elverket vid kvarteret Fabriken.

Manufakturiet startades i slutet av 1700-talet och räknades vid prästvalet 1816 för ett halvt mantal till Gransbo, ägarens hemvist.

-1790-	Smeden	Sven Ekelund	1757 Ekeby
		H Inga Caspersdotter	1771 Mjölbby
-1790-	Smeden	Lars Lilja	1735 Askeryd
		H Ingrid Eriksdotter	1743 Ekeby
-1816-	Smeden	Anders Ekelund	1765 Säby
		H Maja Danielsdotter	1766 Hällestad
1830-	Smeden	Johan Gustav Ekelund	1797 Ekeby
		H Anna Greta Larsdotter	1804 Säby
-1831-	Smeden	Isak Jonsson Strömqvist	1801 Säby
		H Eva Svensdotter	1805 Säby
-1835-	Smeden	J.A. Johansson	1838 Marbäck
		H Helga Charlotta	1850 Marbäck
-1838-	Smeden	Nils Lilja	1796 Säby
		H Lena Eriksdotter	1790 Säby
-1844-	Smeden	Johan Hall	1820 Säby
		H Anna Karolina Rosander	1824 Säby
-1889-	Smeden	Johan Henrik Eriksson	1851 Säby
		H Johanna Augusta Petersd.	1842 Torpa

KROGEN GARVERIET

Läge: Vid Tranås Kvarns gård.

Krogrörelsen vid Tranås Kvarns krog tycks ej ha pågått någon längre tid. Av allt att döma blev krogen senare garveri. Var det här som grunden lades till skinnstaden Tranås?

-1780-	Krögerskan	Eva Nordling	1756 Horda
-1785-		Magnus Bergqvist	
		H Maja	
-1789-		Måns Jonsson	1749 Frinnaryd
		H Kerstin Olofsdotter	1754 Frinnaryd
1797-		Johannes Larsson	1768 Säby
		H Maja Jakobsdotter	1768 Säby
-1828-	Garvaren	Per Gustav Scherman	1791 Ö.Eneby
		H Catarina Olofsson	1793 Ö.Eneby
-1834-	Socken- garvaren	Hans G. Ekström	1792 Eksjö
		H Sofia Tellbom	1797 Alseda

Äldre bebyggelse Storgatan 91, Tranås

Stugan TÅNGARP

Läge: Vid Hästskedegatan, helt nära järnvägen.

Stugan tillkom omkring 1800 och revs i samband med att här uppfördes en möbelfabrik.

-1805-	Smeden	Sven Ekelund	1757 Ekeby
		H Inga Gross	1771 Mjölby
-1815-		Anders Persson	1777 Säby
		H Maja Larsdotter	1779 Säby
-1818-		Johannes Grek	1791 Ekeby
-1824	Snickaren	Sven Linder	1788 Linderås
		Utv. till USA med familj	
		H Sofia Sjöberg	1801 Adelöv
-1868-		Johan Adolf Skenberg	1841 Adelöv
		H Adolfina Fogelqvist	1845 Adelöv

Förteckning över stugor och nybyggen inom Tranås Qvarn omkring 1860.

LÖVSTAD TORG

Hedvig Melin	1809 Stockholm

Stugan ROSENBORG

Målaren	Petter Pettersson	1825 Horda
	H Gustava Vester	1826 Holm ?

Stuga hos målaren Pettersson

Handsk- makaren	Karl Johan Lindqvist	1828 Nässjö
	H Anna Johansdotter	1822 Eksjö

Ny tomt nr 16

Skomakaren	Carl Leonard Palmér	1835 Kisa
	H Anna Sofia Mattsson	1830 Mariefred

Lägenheten KARLSBORG

Karl M. Moberg	1803 Slaka
H Fredrika Fredriksdotter	1826 Veta

Stugan HÖGELUND = HÄGGELUND

Johan August Sundvall	1837 Säby
H Hedda Andersdotter	1841 Solberga

BJÖRKELUND

Snickaren	Gustav Pettersson Rund-	
	qvist	1824 Säby
	H Eva Maja Andersdotter	1823 Säby

Stugan STENSHOLM

F.soldaten	Anders Sten	1806 Säby
	H Sofia Andersdotter	1815 Säby

Stugan LINDBO

	Karl Johan Månsson	1831 Säby
	H Eva Vångblad	1816

Stugan TRANKÖPING

Skräddaren	Johan Petter Lindman	1823 Solberga

Lägenheten GYLLENFORS FÄRGERI

Färgaren	Frans William Gyllenram	1821 Sund
	H Maria Charlotta Kindberg	1804 St.Lars

Nr 11 LÖVSTAD

	J.M. Malmqvist	1827 Malmbäck
	H Fredrika Sofia Holmgren	1809 Lommaryd

Nr 16 LÖVSTAD

Bryggaren	Gustav Wilhelm Fridleff	1831 Eksjö
	H Hedda Samuelson	1830 Säby

Nr 46 OKET

	Johan Hultqvist	1817 Marbäck
	H Johanna Johansdotter	1828 Marbäck

Nr 45 OKET

	Karl Johan Johansson	1818 Säby
	H Sofia Reinholdsdotter	1816 Säby

Axels kafé

Nr 33 OKET

Johan Fredrik Isaksson	1823 Eneby
H Gustava Andersdotter	1836 Asby

StuganTRANSBORG

	Eva Johansdotter	1807 Säby
Skräddaren	Johan Pettersson Hagberg	1828 Säby
	H Johanna Pettersdotter	1822 Askeryd
Sadelmakaren	Gustav Haglund	1815 Skenninge
	H Karin Jonsdotter	1819 Björkö

TRANÅS SÄTERI

Tranås Säteri är en av traktens äldsta och mest omskrivna gårdar. Om säteriets historia finns att läsa i bl.a. boken om Säby.

Torpet Bäckatorp

Läge: Nuvarande Ö. Bergsgatan 26.

Bäck, så kallades allmänt detta gamla torp, vilket numera har blivit statsplaneområde. Torpet brukades till 1955. Då fanns inget kvar att bruka. Tätbebyggelsen hade vandrat in över åkrar och ängar. Torpstugan finns ännu kvar fast nu ombyggd till en modern villa.

-1759-	Jöns och Lena	
-1763-	Jonas och Karin	
-1765-	Erik och Eva	
1771	Anders Andersson	1726
	1:a H Maja Jonsdotter	1736 Marbäck
	2:a H Kajsa Nilsdotter	1740 Bredstorp Säby
-1789-	Lars Nilsson	1748 Traneryd Säby
	H Greta Samuelsdotter	1758 Jutstugan Säby
-1795-	Jonas Eriksson	1765 Bäckatorp Säby
	H Lisa Andersdotter	1762 Prysshem Säby
-1816-	Jonas Persson	1772 Säby
	H Stina Börgesdotter	1770 Säby